مجلهٔ طب سنّتی اسلام و ایران، سال هفدهم، شمارهٔ اول، بهار ۱۴۰۵

مقاله اصیل پژوهشی

تحلیل علم‌سنجی تولیدات علمی حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی و مکمل تا سال ۲۰۲۳

مریم تقوی شیرازی[الف]، شیوا مالگرد[ب]، مائده پورمژدگانی[ب]، گلسا معتمدی[ب]، زهرا کلهری[ب]، شادی اسدزندی[ج]*

[الف]دانشکدهٔ طب ایرانی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

[ب]دانشکدهٔ مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

[ج]مرکز تحقیقات مدیریت و اقتصاد سلامت، پژوهشکدهٔ مدیریت سلامت، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

چکیده

سابقه و هدف: طب سنتی و مکمل در سال‌های اخیر به‌طور فزاینده‌ای در نظام‌های سلامت جهان ادغام شده و به‌ویژه در حوزهٔ سلامت زنان موردتوجه قرار گرفته است. زنان و زایمان از جمله حوزه‌های مهم بالینی هستند که در آنها رویکردهای طب سنتی و مکمل، از جمله داروهای گیاهی، طب سوزنی و درمان‌های تلفیقی، جایگاه رو به رشدی یافته‌اند. مطالعهٔ حاضر با هدف تحلیل علم‌سنجی تولیدات علمی جهانی در حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی و مکمل انجام شد.

مواد وروش‌ها: این مطالعهٔ توصیفی از نوع علم‌سنجی با بازیابی کلیهٔ مدارک نمایه‌شده در پایگاه Web of Science از آغاز تا پایان سال ۲۰۲۲ انجام شد. در مجموع ۷۱۸ مدرک علمی شناسایی و پس از غربالگری، داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای Microsoft Excel, VOSviewer و EndNote تحلیل شد. شاخص‌های موردبررسی شامل روند سالانهٔ انتشار، تحلیل استناد، نویسندگان، کشورها و سازمان‌های پرتولید، مجلات هسته، شبکه‌های هم‌نویسندگی، ضریب همکاری و نقشهٔ هم‌رخدادی کلیدواژه‌ها بود.

یافته‌ها: نتایج نشان داد روند انتشار مقالات با وجود نوسانات، به‌طور کلی افزایشی بوده و از سال ۲۰۱۴ رشد قابل‌توجهی داشته است؛ به‌گونه‌ای که بیشترین تعداد مقالات (۳۴ مدرک) در این سال ثبت شد. ایالات متحده آمریکا با ۱۲۹ مقاله و ۳۲۳۰ استناد در رتبهٔ نخست قرار گرفت و قوی‌ترین شبکهٔ همکاری بین‌المللی را نشان داد. مجله Menopause بیشترین میزان تولید و تأثیر استنادی را داشت. دانشگاه فناوری سیدنی پرتولیدترین سازمان بود. کلیدواژهٔ «یائسگی» با ۶۳ بار تکرار و بالاترین قدرت کل پیوند، برجسته‌ترین محور موضوعی بود. ضریب همکاری علمی در سال‌های اخیر افزایش یافته و در سال ۲۰۲۲ به ۰/۷۸۵۶ رسید.

نتیجه‌گیری: علاقهٔ پژوهشی به کاربرد طب سنتی و مکمل در حوزهٔ زنان و زایمان به‌طور مستمر در حال گسترش است و تمرکز اصلی آن بر یائسگی، باروری و بارداری قرار دارد. تقویت همکاری‌های بین‌رشته‌ای و بین‌المللی می‌تواند کیفیت و اثرگذاری پژوهش‌های آینده را ارتقا دهد.

کلیدواژه‌ها: درمان‌های مکمل؛ رفتار همیاری؛ پزشکی زنان؛ یائسگی زنان؛ آبستنی و زایمان؛ پزشکی سنتی

تاریخ دریافت: اسفند ۱۴۰۴
تاریخ پذیرش: خرداد ۱۴۰۵

مقدمه

براساس سند راهبردی رسمی سازمان جهانی بهداشت با عنوان «طب سنتی ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۳» و همچنین در نخستین اجلاس جهانی طب سنتی سازمان جهانی بهداشت در اوت ۲۰۲۳، این سازمان بر ادغام گسترده‌تر و منسجم‌تر رویکردهای طب سنتی و مکمل در نظام‌های مراقبت‌های بهداشتی اولیه در سراسر جهان تأکید دارد (۳-۱). طبق تعریف سازمان جهانی بهداشت، طب سنتی «مجموعهٔ دانش‌ها، مهارت‌ها و شیوه‌هایی

Please cite this article as:
Taghavi Shirazi M, Malgard Sh, Poormojdegani M, Motamedi G, Kalhori Z, Asadzandi Sh. Scientometric analysis of scientific productions in the field of obstetrics and gynecology with a traditional and complementary medicine approach up to 2023. Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine. 2026;17(1):17-30. doi: 10.22034/jiitm/17.1.17.

Copyright: ©Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

* فرد مسئول مکاتبات: asadzandi.sh@iums.ac.ir

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]

[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]

است مبتنی بر نظریه‌ها، باورها و تجربیات بومی فرهنگ‌های مختلف، خواه قابل‌تبیین باشند یا نباشند، که در حفظ سلامت و نیز در پیشگیری، تشخیص، بهبود یا درمان بیماری‌های جسمی و روانی به کار می‌روند» (۴). افزون بر این، طب مکمل و جایگزین طیف گسترده‌ای از شیوه‌های مراقبت سلامت را دربرمی‌گیرد که خارج از چارچوب پزشکی رایج یا سنتی یک کشور قرار دارند و به‌طور کامل در نظام اصلی مراقبت سلامت ادغام نشده‌اند (۳).

کاربرد گستردهٔ طب سنتی و مکمل شامل فرآورده‌های مختلفی نظیر مکمل‌های غذایی، داروهای گیاهی و فرآورده‌های تغذیه‌ای ـدارویی، همچنین روش‌ها و مداخلاتی مانند طب سوزنی، کایروپراکتیک و یوگا در میان جمعیت عمومی است. بسیاری از کشورها به طب مکمل و سنتی روی آورده‌اند؛ زیرا این رویکردها از ترکیبات طبیعی، ایمن و مقرون‌به‌صرفه بهره می‌برند، نگرشی کل‌نگر دارند و فاقد عوارض زیان‌بار جدی تلقی می‌شوند (۲، ۵). بدون تردید، شمار فزاینده‌ای از بیماران در سراسر جهان به استفاده از طب سنتی و مکمل گرایش دارند (۶). یک مرور نظام‌مند اخیر در ۱۴ کشور اروپایی نشان داد که شیوع استفاده از طب سنتی و مکمل در میان جمعیت عمومی به‌طور قابل‌توجهی متغیر بوده و بین ۳/۷۱ تا ۲۴ درصد گزارش شده است (۵). طب سنتی و مکمل در حوزه‌های مختلف بالینی، از جمله زنان و زایمان، نقش مهمی ایفا می‌کنند (۱۱-۷).

سلامت زنان نقش تعیین‌کننده‌ای در ارزیابی میزان پیشرفت اجتماعی و توان ملی کشورها دارد (۱۲). اولویت‌بخشی به سلامت زنان نه‌تنها برای نسل حاضر، بلکه برای نسل‌های آینده نیز ضروری است. بااین‌حال، زنان به‌دلیل مسائل مرتبط با جنسیت، بارداری و زایمان و نیز رویدادهای بیرونی مانند خشونت از سوی شریک جنسی و قاچاق جنسی با خطرات خاصی مواجه هستند که این عوامل به‌طور چشمگیری بر سلامت و رفاه آنان تأثیر می‌گذارد (۱۳).

در تدوین سیاست‌های سلامت و طراحی نظام‌های ارائهٔ خدمات بهداشتی، رفاه زنان باید در کانون توجه قرار گیرد. این امر مستلزم ایجاد زیرساخت‌ها و مراکز تخصصی متناسب با نیازهای ویژهٔ آنان است. از مؤلفه‌های کلیدی در این زمینه می‌توان به حمایت‌های روان‌شناختی و معنوی و دسترسی مستمر به خدمات بهداشتی، تشخیصی و درمانی اشاره کرد (۱۳، ۱۴). با وجود دستاوردهای چشمگیر پزشکی متعارف، همچنان بیماری‌های درمان‌نشده یا با مدیریت ناکافی، به‌ویژه بیماری‌های مزمن، شیوع بالایی دارند (۳).

زنان در مقایسه با مردان بیشتر به استفاده از طب سنتی و مکمل گرایش دارند و به دلایل گوناگونی به این روش‌های درمانی روی می‌آورند (۶، ۱۵). مطالعات متعددی اثربخشی طب سنتی و مکمل را در زمینه‌های مختلفی همچون کاهش ذخیرهٔ تخمدانی، ناباروری، بارداری، سندرم تخمدان پلی‌کیستیک (PCOS)، عفونت‌های تناسلی، آندومتریوز، سرطان تخمدان و بیماری التهابی لگن بررسی کرده‌اند (۶، ۱۹-۱۵).

در سطح جهانی، برون‌دادهای پژوهشی از ابزارهای اساسی برای ارزیابی وضعیت و کیفیت خدمات سلامت در حوزه‌های مختلف پزشکی، از جمله سلامت زنان و مراقبت‌های مامایی، به شمار می‌روند (۱۲، ۲۰). افزایش علاقهٔ عمومی به طب سنتی و مکمل موجب رشد قابل‌توجه روندهای پژوهشی و انتشار مقالات در این حوزه شده است (۲۱). ترسیم نقشه‌های علمی و نمایش‌های بصری داده‌های پژوهشی نقشی اساسی در تعیین اولویت‌های تحقیقاتی و تقویت همکاری‌های علمی ایفا می‌کنند (۲۲، ۲۳). تحلیل علم‌سنجی در حوزهٔ پژوهش‌های طب سنتی و مکمل، با تمرکز ویژه بر زنان و زایمان، می‌تواند تأثیر قابل‌توجهی بر سیاست‌های پژوهشی، آموزشی و درمانی سازمان‌های سلامت در سطوح ملی و بین‌المللی داشته باشد.

مواد و روش‌ها

این پژوهش یک مطالعهٔ توصیفی از نوع علم‌سنجی بود. جامعهٔ پژوهش را کلیهٔ تولیدات علمی منتشرشده در حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی و مکمل که تا پایان سال ۲۰۲۲ در پایگاه نمایه‌سازی Web of Science ثبت شده بودند، تشکیل داد. جست‌وجوی داده‌ها در تاریخ ۸ اکتبر ۲۰۲۳ انجام شد. این مطالعه در چهار مرحله طراحی و اجرا گردید.

مرحلهٔ اول: گردآوری داده‌ها

در این مرحله، جست‌وجوی پیشرفته در پایگاه Web of Science انجام گرفت. تمامی مدارک علمی مرتبط با حوزهٔ زنان

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]

[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]

و زایمان با رویکرد طب سنتی و مکمل، از زمان انتشار نخستین مقاله تا پایان سال ۲۰۲۲ استخراج شد که در مجموع ۷۱۸ مدرک بازیابی گردید.

راهبرد جست‌وجو براساس ساختار استاندارد این پایگاه و با بهره‌گیری از عملگرهای بولی (AND, OR)، علامت نقل‌قول برای عبارات دقیق و استفاده از پرانتز جهت ترکیب مفاهیم، به شرح زیر تدوین شد:

SU=Obstetrics & Gynecology AND TS=("traditional medicine" OR Ethnomedicine OR "Folk Medicine" OR "Folk Remedies" OR "Home Remedies" OR "herbal medicine" OR "complementary medicine" OR "alternative medicine" OR "medicinal plants" OR "integrative medicine" OR phytotherapy)

در این راهبرد، SU نشان‌دهندهٔ حوزهٔ موضوعی و TS بیانگر جست‌وجو در عنوان، چکیده و کلیدواژه‌ها بود.

مرحلهٔ دوم: پالایش و غربالگری داده‌ها

در مرحلهٔ بررسی اولیه، مدارکی که با هدف پژوهش هم‌راستا نبودند (یعنی مستقیماً به حوزهٔ زنان و زایمان در چارچوب طب سنتی و مکمل نمی‌پرداختند)، همچنین اسنادی که مقالهٔ پژوهشی محسوب نمی‌شدند (نظیر سرمقاله، یادداشت و غیره) و نیز مقالاتی که به زبانی غیر از انگلیسی منتشر شده بودند، از مطالعه حذف شدند. پس از اعمال معیارهای ورود و خروج، تعداد ۴۷۶ مقاله برای تحلیل نهایی باقی ماند.

مرحلهٔ سوم: تحلیل داده‌ها و ترسیم نقشه‌های علمی

داده‌های استخراج‌شده با فرمت TXT وارد نرم‌افزار VOSviewer شد تا نقشه‌های هم‌نویسندگی (Co-authorship)، شبکه‌های همکاری علمی و ارتباطات مفهومی ترسیم گردد. پس از ورود داده‌ها، تنظیمات نرم‌افزار متناسب با اهداف پژوهش (از جمله تعیین حداقل تعداد اسناد یا حداقل فراوانی تکرار کلیدواژه‌ها) اعمال شد. در ادامه، تحلیل‌های شبکه‌ای انجام و خروجی‌های گرافیکی تولید گردید. به‌منظور افزایش وضوح و خوانایی برای مخاطبان، نمودارهای حاصل به‌صورت دستی توسط پژوهشگران ویرایش و بهینه‌سازی شد.

همچنین داده‌های با فرمت RIS به نرم‌افزارهای Microsoft Excel و EndNote منتقل شد تا روند زمانی انتشار مقالات، توزیع مقالات براساس مجلات و سازمان‌های علمی و سایر شاخص‌های توصیفی ترسیم و تحلیل شود.

مرحلهٔ چهارم: محاسبهٔ ضریب همکاری علمی

به‌منظور بررسی میزان همکاری پژوهشگران در این حوزه طی سال‌های مختلف، «ضریب همکاری علمی» برای هر سال و نیز میانگین کل دورهٔ موردمطالعه محاسبه شد. بدین منظور، تعداد مقالات دارای یک، دو، سه و بیش از چهار نویسنده در هر سال به‌صورت جداگانه شمارش و طبقه‌بندی گردید. سپس با استفاده از فرمول ضریب همکاری، نسبت مقالات چند نویسنده‌ای به کل مقالات همان سال محاسبه شد.

در این فرمول:

$$cc = 1 - \left[\sum_{j=1}^{k} \left(\frac{1}{j} \right) \times \frac{f_j}{n} \right]$$

- f_j: تعداد مقالات دارای j نویسنده در یک بازهٔ زمانی مشخص
- N: کل تعداد مقالات منتشرشده در همان بازهٔ زمانی
- K: مجموع تعداد نویسندگان در هر مقاله در آن حوزه

ضریب همکاری نشان‌دهندهٔ میزان مشارکت گروهی در تولید علم بوده و هر چه مقدار آن به یک نزدیک‌تر باشد، بیانگر گرایش بیشتر به پژوهش‌های گروهی است.

یافته‌ها

پس از گردآوری، پالایش و تحلیل داده‌ها، نتایج به‌صورت جدول‌ها، تصویرها و نمودارها ارائه شد که در ادامه به‌طور خلاصه معرفی می‌شوند.

به‌منظور بررسی روند رشد تولیدات علمی در حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی، تعداد مدارک علمی و میزان استنادات دریافتی در هر سال از آغاز انتشار تا پایان سال ۲۰۲۲ در شکل ۱ ترسیم شد. بررسی روند تغییرات نشان داد که تولیدات علمی در این حوزه به‌طور کلی نوسانی بوده است.

روند افزایشی تعداد مقالات از حدود سال ۱۹۹۷ آغاز شد و با شیب خالص مثبت تا سال ۲۰۱۴ ادامه یافت؛ به‌گونه‌ای که

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]

[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]

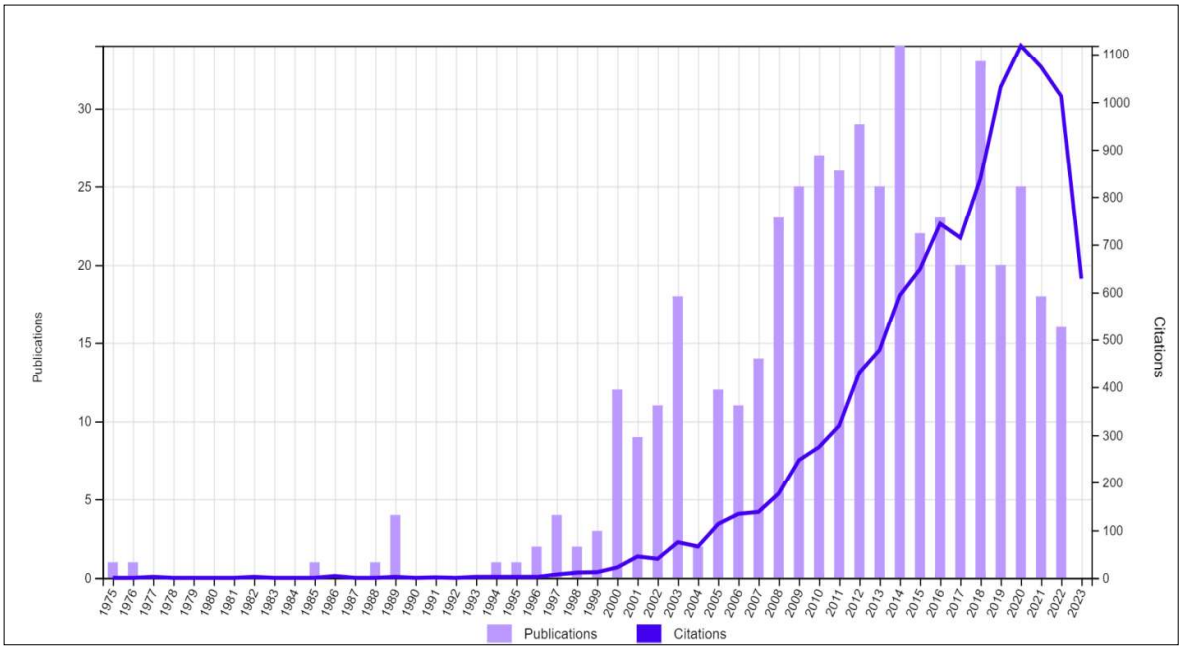

شکل۱. **تعداد مقالات و میزان استنادات سالانه در حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی تا سال ۲۰۲۳**

در این سال بیشترین تعداد مقالات (۳۴ مدرک) به ثبت رسید. در همین بازهٔ زمانی، تعداد استنادات نیز از روندی با شیب مثبت خالص تبعیت کرد.

در فاصلهٔ سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸، شیب خالص نمودار تعداد مقالات کاهشی شد؛ هرچند در مقاطعی افزایش قابل‌توجهی مشاهده گردید، اما این روند پایدار نبود. از سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۲، روند کلی انتشار مقالات دارای شیب منفی خالص بوده است.

از نظر میزان استناد، طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۰ روندی با شیب مثبت مشاهده شد که پس از رسیدن به اوج در سال ۲۰۲۰ (۲۲۳ استناد)، روندی کاهشی به خود گرفت. بیشترین تعداد مقالات منتشرشده (۳۴ مدرک) و بیشترین میزان استنادات تجمعی دریافت‌شده (۲۰۶۷ استناد) مربوط به سال ۲۰۱۴ بود.

جدول۱، ده مطالعهٔ منتخب با بیشترین تعداد استنادات دریافتی را نشان می‌دهد. در میان آنها، مقالهٔ «راهنمای ESHRE: مدیریت زنان مبتلا به آندومتریوز» با ۱۳۲۲ استناد، بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده است.

جدول۲ مجلات برتر در حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی و مکمل را نشان می‌دهد و ده مجله با بیشترین میزان استناد را معرفی می‌کند. در میان آنها، مجلهٔ Menopause: The Journal of the North American Menopause Society با انتشار ۴۲ مدرک و دریافت ۱۳۷۱ استناد، در رتبهٔ نخست قرار گرفت.

شکل۲ پرکارترین نویسندگان این حوزه و تعداد استنادات دریافتی آثار آنان را نشان می‌دهد. در میان ده نویسندهٔ برتر، Adams J با انتشار ۱۶ مدرک و دریافت ۴۰۵ استناد، در رتبهٔ نخست قرار گرفت.

جدول۳ میزان همکاری نویسندگان را از آغاز دورهٔ موردمطالعه تا سال ۲۰۲۲ نشان می‌دهد. نتایج بیانگر آن است که در سال‌های اخیر، گرایش به انجام پژوهش‌های گروهی در مقایسه با سال‌های گذشته افزایش یافته است.

در سال ۲۰۲۲، از مجموع ۱۶ مقالهٔ منتشرشده، ۱۳ مقاله توسط چهار نویسنده تألیف شده بود. بر این اساس، سال ۲۰۲۲ با ضریب همکاری ۰/۷۸۵۶ بالاترین میزان همکاری علمی را در میان سال‌های موردبررسی به خود اختصاص داد.

شکل۳ شبکهٔ هم‌نویسندگی در حوزهٔ طب سنتی در زنان و زایمان را نشان می‌دهد. در مجموع، از میان ۲۱۲۲ نویسندهٔ

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]

[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]

جدول۱. **مقالات پراستناد در حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی تا سال ۲۰۲۳**

ردیف	عنوان مقاله	نویسندهٔ اول	نام مجله	سال انتشار	تعداد استناد
۱	راهنمای انجمن اروپایی تولیدمثل انسان و جنین‌شناسی (ESHRE): مدیریت زنان مبتلا به آندومتریوز	G.A.J. Dunselman	Human Reproduction	۲۰۱۴	۱۳۲۲
۲	مصرف داروهای تجویزی، بدون نسخه و داروهای گیاهی در یک جمعیت روستایی مامایی	Douglas D. Glover	American Journal of Obstetrics and Gynecology	۲۰۰۳	۱۶۳
۳	تأثیر عصارهٔ سیر کهنه در کاهش فشار خون بیماران مبتلا به پرفشاری خون کنترل‌نشدهٔ تحت درمان: یک کارآزمایی تصادفی کنترل‌شده	Karin Ried	Maturitas	۲۰۱۰	۱۲۳
۴	شیوع و عوامل تعیین‌کنندهٔ استفاده از طب مکمل و جایگزین در دوران بارداری: نتایج یک نمونهٔ ملی نماینده از زنان باردار استرالیا	Jane Frawley	ANZJOG	۲۰۱۳	۱۱۰
۵	استفاده از درمان‌های مکمل و جایگزین ناباروری در زوج‌های مراجعه‌کننده برای دریافت خدمات درمان ناباروری: داده‌های یک مطالعهٔ کوهورت آینده‌نگر در ایالات متحدهٔ آمریکا	James F. Smith	Fertility and Sterility	۲۰۱۰	۱۰۸
۶	طب مکمل و جایگزین در دوران بارداری: نتایج یک پیمایش در میان ماماهای دارای گواهی‌نامهٔ ایالت کارولینای شمالی	Alexander D. Allaire	Obstetrics & Gynecology	۲۰۰۰	۱۰۴
۷	یوگا موجب کاهش بی‌خوابی در زنان یائسه می‌شود: یک کارآزمایی بالینی تصادفی‌شده	Rui Ferreira Afonso	Menopause: The Journal of the North American Menopause Society	۲۰۱۲	۱۰۰
۸	آموزش ذهن‌آگاهی برای مقابله با گرگرفتگی: نتایج یک کارآزمایی تصادفی‌شده	J.F. Carmody	Menopause: The Journal of the North American Menopause Society	۲۰۱۱	۱۰۰
۹	سرطان پستان در یک بستر چندقومیتی آسیایی: نتایج حاصل از ثبت بیمارستانی سرطان پستان سنگاپور-مالزی	N.B. Pathy	The Breast	۲۰۱۱	۹۳
۱۰	مرور نظام‌مند فرآورده‌های دارویی گیاهی برای درمان علائم یائسگی	A.L. Huntley	Menopause: The Journal of the North American Menopause Society	۲۰۰۳	۹۳

موردبررسی، ۶۳ نویسنده دست‌کم سه مقالهٔ مشترک با یکدیگر منتشر کرده‌اند. در این میان، Adams J با انتشار ۱۴ مدرک، بیشترین تعداد مقالات را به خود اختصاص داده است.

بااین‌حال، بیشترین تعداد پیوندهای همکاری با سایر نویسندگان به‌ترتیب متعلق به Hack CC (با ۷ مقاله، ۹ پیوند و قدرت کل پیوند برابر با ۷) و Paepk D (با ۶ مقاله، ۹ پیوند و قدرت کل پیوند برابر با ۶) بوده است.

شکل۴ ده کشور برتر از نظر میزان تولید علمی در این حوزه و تعداد استنادات دریافتی مقالات آنها را نشان می‌دهد. در این میان، ایالات متحدهٔ آمریکا با انتشار ۱۲۹ مدرک و دریافت ۳۲۳۰ استناد، در رتبهٔ نخست قرار گرفت.

شکل۵ نقشهٔ هم‌نویسندگی کشورها در انتشار مقالات مرتبط با طب سنتی و مکمل در حوزهٔ زنان و زایمان را نشان می‌دهد. از مجموع ۶۰ کشور موردبررسی، ۳۴ کشور دست‌کم سه مدرک را به‌صورت مشارکتی منتشر کرده‌اند.

در میان کشورهای موردمطالعه، ایالات متحدهٔ آمریکا با برقراری همکاری علمی با ۱۴ کشور، بالاترین میزان تعامل پژوهشی را به خود اختصاص داده است. از نظر شاخص «قدرت کل پیوند» (Total Link Strength)، کشور آلمان با امتیاز ۲۱ در رتبهٔ نخست قرار گرفت که نشان‌دهندهٔ گستردگی و استحکام

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]

[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]

جدول۲. **مجلات برتر مرتبط با حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی تا سال ۲۰۲۳**

ردیف	نام مجله	نمایه‌ها	ضریب تأثیر مجله	تعداد مقالات	تعداد استناد
۱	Menopause: The Journal of the North American Menopause Society	ISI, Scopus, PubMed	۲/۷	۴۲	۱۳۷۱
۲	Climacteric	ISI, Scopus, PubMed	۲/۸	۲۸	۵۵۰
۳	Archives of Gynecology and Obstetrics	ISI, Scopus, PubMed	۲/۶	۲۳	۴۷۵
۴	Maturitas	ISI, Scopus, PubMed	۴/۹	۱۸	۴۸۱
۵	BMC Women's Health	ISI, Scopus, PubMed	۲/۵	۱۷	۳۲۸
۶	BMC Pregnancy and Childbirth	ISI, Scopus, PubMed	۳/۱	۱۶	۲۳۵
۷	Journal of Women's Health	ISI, Scopus, PubMed	۳/۵	۱۶	۴۴۴
۸	Women and Birth	ISI, Scopus, PubMed	۳/۸	۱۶	۲۰۵
۹	International Journal of Gynecology & Obstetrics	ISI, Scopus, PubMed	۳/۸	۱۵	۱۸۴
۱۰	Journal of Obstetrics and Gynaecology Research	ISI, Scopus, PubMed	۱/۶	۱۵	۱۸۸

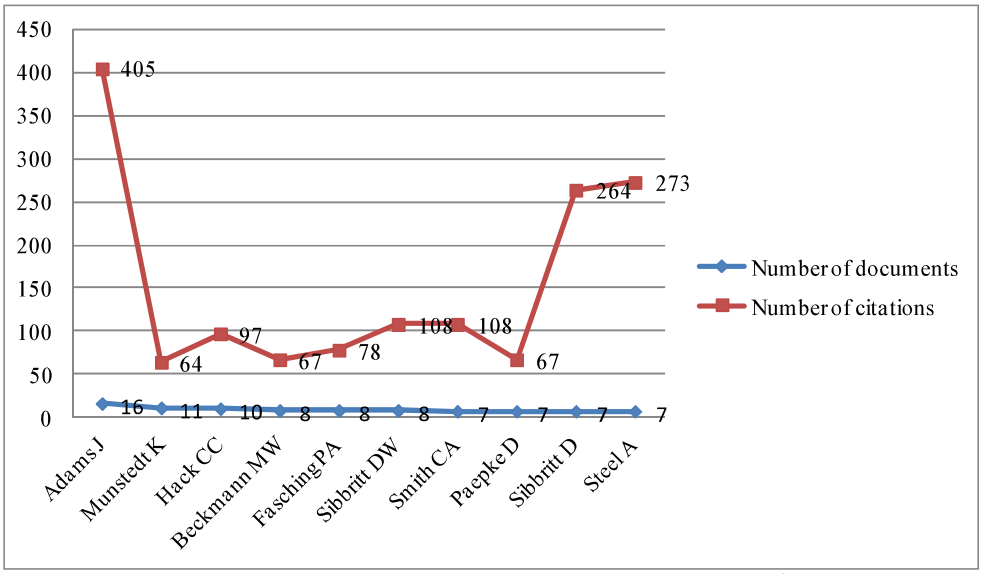

شکل۲. **نویسندگان پرتولید در حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی و مکمل تا سال ۲۰۲۳**

روابط همکاری علمی آن با سایر کشورها است.

جدول۴ ده سازمان یا نهاد علمی برتر از نظر میزان تولیدات پژوهشی در این حوزه و تعداد استنادات دریافتی مقالات آنها را نشان می‌دهد. در میان آنها، دانشکدهٔ سلامت دانشگاه فناوری سیدنی (University of Technology Sydney, Faculty of Health) با انتشار ۱۳ مدرک و دریافت ۱۸۲ استناد، در رتبهٔ نخست قرار گرفت.

شکل۶ نقشهٔ همکاری سازمان‌هایی را نشان می‌دهد که در حوزهٔ طب سنتی و مکمل در زنان و زایمان به انتشار مقاله پرداخته‌اند. از مجموع ۷۹۷ سازمان موردبررسی، ۸۹ سازمان دست‌کم سه مدرک را به‌صورت مشارکتی منتشر کرده‌اند.

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]

[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]

جدول۳. **سهم مشارکت نویسندگان براساس سال انتشار در حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی و مکمل تا سال ۲۰۲۳**

سال	تعداد مقالات	یک نویسنده	دو نویسنده	سه نویسنده	چهار نویسنده	بیش از چهار نویسنده	ضریب همکاری (CC)
۱۹۷۵	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰/۵
۱۹۷۶	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۰/۷۵
۱۹۷۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۷۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۷۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۸۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۸۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۸۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۸۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۸۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۸۵	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹۸۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۸۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۸۸	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰/۵
۱۹۸۹	۴	۱	۰	۲	۰	۱	۰/۵۳۵
۱۹۹۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۹۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۹۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۹۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	—
۱۹۹۴	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰/۵
۱۹۹۵	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹۹۶	۲	۰	۰	۰	۱	۱	۰/۷۷۵
۱۹۹۷	۴	۲	۱	۰	۰	۱	۰/۳۲۵
۱۹۹۸	۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۶۶۶۶
۱۹۹۹	۳	۱	۰	۲	۲	۰	۰/۵
۲۰۰۰	۱۲	۵	۵	۱	۰	۱	۰/۳۳
۲۰۰۱	۹	۴	۰	۲	۰	۳	۰/۴۱۵۵
۲۰۰۲	۱۱	۲	۲	۲	۳	۲	۰/۵۶۲۷
۲۰۰۳	۱۸	۳	۷	۲	۱	۵	۰/۵۳۲۷
۲۰۰۴	۲	۰	۱	۰	۱	۰	۰/۶۲۵
۲۰۰۵	۱۲	۱	۲	۴	۲	۳	۰/۶۳۰۸
۲۰۰۶	۱۱	۱	۰	۱	۰	۹	۰/۷۱۵۴
۲۰۰۷	۱۴	۲	۱	۱	۴	۶	۰/۶۴۰۷
۲۰۰۸	۲۳	۱	۱	۴	۱	۱۶	۰/۷۲۶۹
۲۰۰۹	۲۵	۱	۳	۶	۳	۱۲	۰/۶۹۴
۲۰۱۰	۱۷	۱	۳	۲	۸	۱۳	۰/۷۱۲۵
۲۰۱۱	۲۶	۱	۱	۲	۷	۱۵	۰/۷۳۴۲
۲۰۱۲	۲۹	۰	۴	۵	۲	۱۸	۰/۷۳۲۴
۲۰۱۳	۲۵	۰	۳	۴	۳	۱۵	۰/۷۳۶۸
۲۰۱۴	۳۴	۳	۵	۱	۷	۱۸	۰/۷۵۹۴
۲۰۱۵	۲۲	۰	۰	۳	۴	۱۵	۰/۷۷۲۷
۲۰۱۶	۲۳	۱	۲	۵	۳	۱۲	۰/۷۰۳۹
۲۰۱۷	۲۰	۰	۰	۱	۵	۱۴	۰/۷۸۱
۲۰۱۸	۳۳	۱	۲	۳	۶	۲۱	۰/۷۳۶۳
۲۰۱۹	۲۰	۰	۱	۲	۴	۱۳	۰/۷۶۲
۲۰۲۰	۲۵	۰	۱	۲	۳	۱۹	۰/۷۷۱۶
۲۰۲۱	۱۸	۰	۳	۲	۲	۱۱	۰/۷۳
۲۰۲۲	۱۶	۰	۰	۱	۲	۱۳	۰/۷۸۵۶

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]

[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]

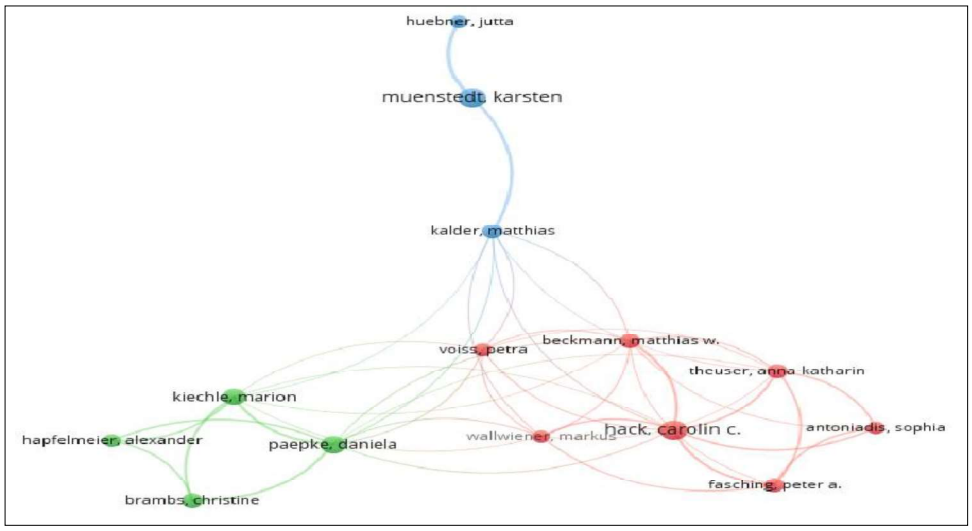

شکل ۳. **نقشهٔ هم‌نویسندگی نویسندگان در حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی و مکمل تا سال ۲۰۲۳**

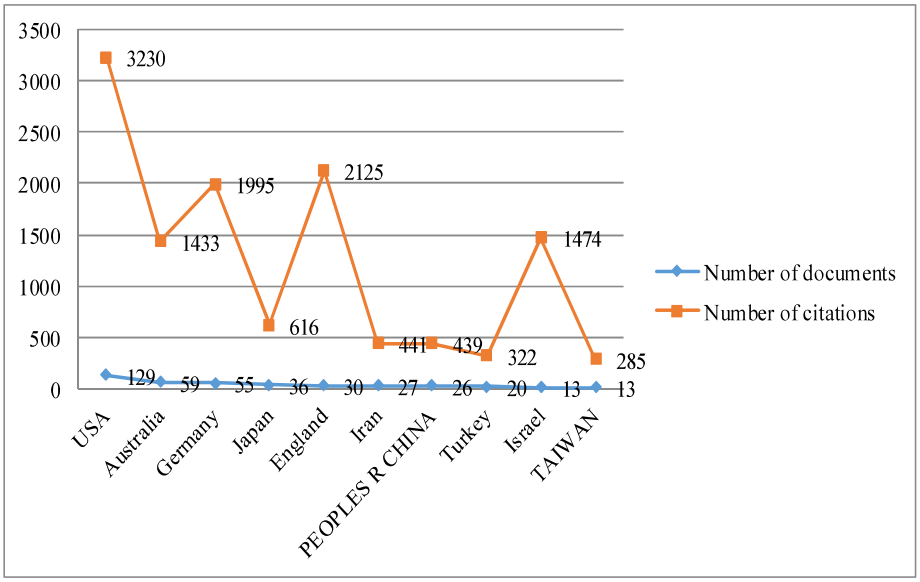

شکل ۴. **کشورهای پرتولید در حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی تا سال ۲۰۲۳**

همچنین دانشگاه فناوری سیدنی (University of Technology Sydney) با برقراری همکاری با ۸ کشور و برخورداری از قدرت کل پیوند (Total Link Strength) برابر با ۹، در صدر سازمان‌های فعال از نظر شبکهٔ همکاری علمی قرار گرفت. در مطالعات منتخب شبکهٔ هم‌رخدادی (Co-occurrence) که کلیدواژه‌های مرتبط با رویکرد طب سنتی و مکمل در حوزهٔ زنان و زایمان را نشان می‌دهد، در مجموع ۱۱۵۶ کلیدواژه توسط نویسندگان درج شده بود که از این میان، ۱۱۴ کلیدواژه حداقل سه بار به‌صورت مشترک تکرار شده بودند. براساس فراوانی وقوع، کلیدواژهٔ «یائسگی» با ۶۳ بار تکرار در رتبهٔ نخست قرار گرفت. پس از آن، «طب مکمل و جایگزین» و «بارداری» هر یک با ۵۷ بار تکرار و «طب مکمل» با ۳۷ بار تکرار در رتبه‌های بعدی قرار داشتند. همچنین کلیدواژهٔ «یائسگی» با ۴۶ کلیدواژهٔ دیگر ارتباط شبکه‌ای داشت و با قدرت کل پیوند (Total Link Strength) برابر با ۶۱، به‌عنوان برجسته‌ترین محور موضوعی در این حوزه شناخته شد.

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]

[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]

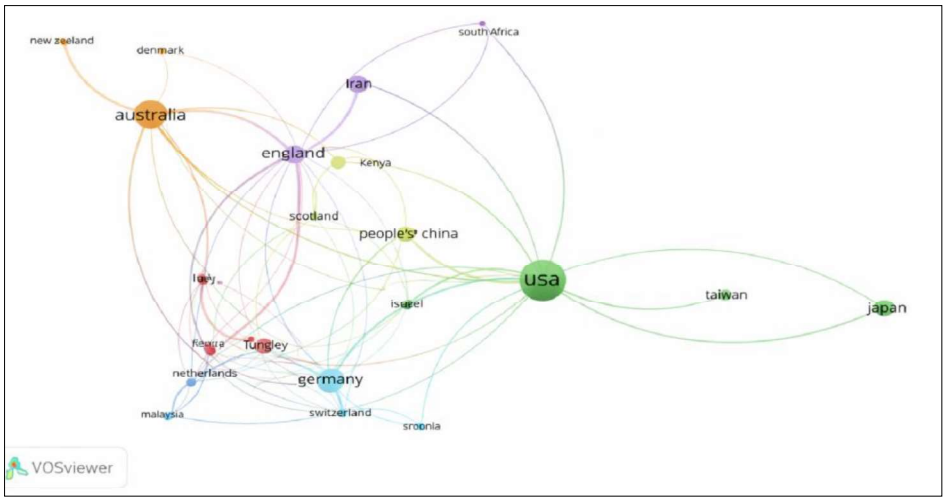

شکل۵. **نقشهٔ هم‌نویسندگی کشورها در حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی و مکمل تا سال ۲۰۲۳**

جدول۴. **سازمان‌های پرتولید و میزان استنادهای دریافتی آنها در حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی و مکمل تا سال ۲۰۲۳**

ردیف	نام سازمان	کشور	تعداد مقالات	تعداد استناد
۱	دانشکدهٔ سلامت، دانشگاه فناوری سیدنی (University of Technology Sydney, Faculty of Health)	استرالیا	۱۳	۱۸۲
۲	مرکز پژوهشی طب مکمل و تلفیقی استرالیا، دانشگاه فناوری سیدنی (Australian Research Centre in Complementary and Integrative Medicine)	استرالیا	۱۲	۱۷۷
۳	دانشکدهٔ بهداشت عمومی، دانشگاه فناوری سیدنی (School of Public Health)	استرالیا	۱۲	۱۷۷
۴	بیمارستان دانشگاهی ارلانگن (Erlangen University Hospital)	آلمان	۱۱	۸۱
۵	مؤسسهٔ پژوهشی سلامت NICM، دانشگاه وسترن سیدنی (NICM Health Research Institute, Western Sydney University)	استرالیا	۱۰	۲۵۱
۶	دانشکدهٔ پزشکی، دانشگاه چینی هنگ‌کنگ (Faculty of Medicine, The Chinese University of Hong Kong)	چین	۹	۲۴۰
۷	دانشکدهٔ پزشکی، پرستاری و علوم سلامت، دانشگاه موناش (Monash University Faculty of Medicine, Nursing and Health Sciences)	استرالیا	۸	۱۰۸
۸	بیمارستان دانشگاهی رِشتس ایسار (Rechts der Isar University Hospital)	آلمان	۷	۸۸
۹	دانشکدهٔ پزشکی، دانشگاه فنی مونیخ (Technical University of Munich School of Medicine)	آلمان	۷	۸۸
۱۰	دانشکدهٔ طب چینی، دانشگاه چینی هنگ‌کنگ (School of Chinese Medicine, The Chinese University of Hong Kong)	چین	۷	۱۶۷

براساس نقشهٔ چگالی کلیدواژه‌ها، مضامین پژوهشی در سه خوشهٔ اصلی دسته‌بندی شدند: ۱) خوشهٔ مدیریت علائم یائسگی: متمرکز بر استفاده از گیاهان دارویی برای مدیریت علائم یائسگی؛ ۲) خوشهٔ سلامت باروری: متمرکز بر مداخلات مکمل در دوران بارداری و ناباروری؛ ۳) خوشهٔ سرطان‌های زنان و پزشکی تلفیقی: متمرکز بر استفاده از طب مکمل جهت بهبود کیفیت زندگی در بیماران مبتلا به سرطان پستان و سرطان‌های زنان. این خوشه‌بندی نشان می‌دهد که پژوهش‌های این حوزه نه‌تنها در درمان بیماری‌های مزمن (مانند یائسگی)، بلکه در حمایت‌های جانبی در درمان‌های سخت (مانند سرطان) نیز دارای جایگاه ویژه‌ای هستند.

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]

[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]

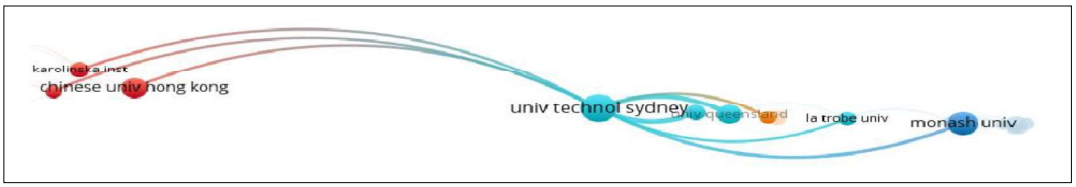

شکل۶. **نقشهٔ همکاری سازمان‌ها در حوزهٔ زنان، زایمان و ناباروری با رویکرد طب سنتی تا سال ۲۰۲۳**

بحث

مطالعهٔ علم‌سنجی حاضر به ارزیابی تولیدات علمی در حوزهٔ زنان و زایمان با رویکرد طب سنتی و مکمل از آغاز انتشار مقالات تا پایان سال ۲۰۲۲ پرداخت. درنهایت، ۷۱۸ مدرک علمی بازیابی و با استفاده از نرم‌افزارهای تخصصی تحلیل شدند.

نتایج نشان داد که تعداد مقالات منتشرشده در حوزهٔ زنان، زایمان و ناباروری با رویکرد طب سنتی از سال ۲۰۱۴ به‌تدریج و به‌صورت مستمر روندی افزایشی داشته است. این روند رشد در سایر مطالعات مرتبط با طب سنتی نیز گزارش شده است (۲۶-۲۴). هرچند میزان استنادات از سال ۲۰۱۴ روند صعودی داشت، اما مشاهدهٔ یک روند نزولی در استنادات از سال ۲۰۲۰ به بعد، نباید به معنای کاهش توجه علمی به این حوزه تفسیر شود. این پدیده عمدتاً ناشی از محدودیت ذاتی در مطالعات علم‌سنجی یا همان «پنجرهٔ زمانی استناد» (Citation Time Window) است؛ چرا که مقالات منتشرشده در سال‌های اخیر فرصت کافی برای دریافت استناد نداشته‌اند و این کاهش، نشان‌دهندهٔ یک محدودیت روش‌شناختی در تحلیل داده‌های سال‌های نزدیک به زمان انجام پژوهش است. یافته‌های این مطالعه نشان داد که میزان همکاری علمی در این حوزه رو به افزایش است؛ به‌گونه‌ای که در سال ۲۰۲۲، از مجموع ۱۶ مقالهٔ منتشرشده، ۱۳ مقاله دارای بیش از چهار نویسنده بوده‌اند. این امر بیانگر توجه پژوهشگران به اهمیت این موضوع است. بااین‌حال، دانشگاه‌ها و مراکز علمی باید راهکارهایی برای تقویت همکاری‌های پژوهشی ارائه دهند.

از دیگر عوامل مؤثر بر افزایش استناد، تسلط به نگارش علمی به زبان انگلیسی است. امروزه زبان انگلیسی به‌عنوان زبان بین‌المللی علم و انتشار مقالات شناخته می‌شود و هر چه کیفیت نگارش علمی بالاتر باشد، احتمال دریافت استناد نیز بیشتر خواهد بود (۲۵، ۳۲-۲۹). اگرچه همکاری علمی در این حوزه روندی افزایشی دارد، همچنان نیاز به حمایت‌های بیشتر احساس می‌شود. براساس نقشهٔ همکاری علمی، شبکهٔ تعامل نویسندگان از انسجام و پیوندهای قابل‌قبول برخوردار بوده که مشابه نتایج سایر مطالعات علم‌سنجی در حوزهٔ طب سنتی است (۳۳، ۳۴).

در رتبه‌بندی مجلات، همبستگی مستقیمی میان تعداد مقالات منتشرشده و تعداد استنادات دریافتی مشاهده شد. مجلهٔ Menopause: The Journal of the North American Menopause Society بیشترین تعداد مقالات و استنادات را به خود اختصاص داد. این در حالی است که در برخی مطالعات مشابه در حوزهٔ ناباروری، چنین همبستگی‌ای مشاهده نشده است. همچنین تعداد مطالعات مرتبط با طب سنتی در حوزهٔ زنان و زایمان، به‌ویژه کارآزمایی‌های بالینی تصادفی‌شده (RCTs)، افزایش یافته است؛ چنان‌که وو و همکاران (۲۰۲۱) نیز به این موضوع اشاره کرده‌اند. آنان گزارش کردند که با وجود نتایج موجود، همچنان برای کاربرد دقیق طب سوزنی در محیط‌های بالینی به شواهد بیشتری نیاز است و انجام کارآزمایی‌های بالینی تصادفی‌شده بیشتر ضروری به نظر می‌رسد. این نوع مطالعات به‌دلیل دقت و عینیت، اطلاعات ارزشمندی در اختیار پزشکان و پژوهشگران قرار می‌دهند (۳۵).

در سطح کلان، ایالات متحدهٔ آمریکا از نظر تعداد مقالات و استنادات در رتبهٔ نخست قرار داشت (۱، ۳۵). اما نکتهٔ قابل‌تأمل، تفاوت در «قدرت پیوند» (Linkage Strength) است. اگرچه آمریکا در تولید مقاله پیشرو است، اما سازمان‌های استرالیایی به‌ویژه دانشگاه فناوری سیدنی عملکرد درخشانی در شاخص همکاری علمی داشتند (۳۶). این موفقیت استرالیا را می‌توان ناشی از سرمایه‌گذاری نهادینه‌شده در مراکز تخصصی نظیر NICM دانست که پژوهش‌ها را به‌سمت استانداردهای بین‌المللی سوق داده است. در مقابل، مدل موفقیت آلمان در شاخص قدرت پیوند، ناشی از

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]

[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]

ساختار شبکه‌ای و پروژه‌های همکاریِ چندملیتی است که باعث افزایش ضریب نفوذ علمی این کشور شده است.

طب سنتی و مکمل در حوزهٔ زنان و زایمان عمدتاً به موضوعاتی نظیر یائسگی، باروری و انکولوژی تلفیقی پرداخته است. در تحلیل هم‌رخدادی کلیدواژه‌ها، «یائسگی» به‌عنوان برجسته‌ترین محور شناسایی شد (۳۷). در تحلیل هم‌رخدادی کلیدواژه‌ها، «یائسگی» به‌عنوان برجسته‌ترین محور موضوعی شناسایی شد. تمرکز بالای پژوهش‌ها بر یائسگی را می‌توان به دو عامل نسبت داد: نخست، ماهیت مزمن علائم یائسگی و نیاز زنان به درمان‌های طولانی‌مدت که اغلب با عوارض جانبی داروهای شیمیایی همراه است و دوم، ایمنی نسبی و مقبولیت بالای روش‌های مکمل (مانند طب سوزنی و گیاه‌درمانی) که باعث شده این حوزه به یکی از بسترهای اصلی آزمایش و به‌کارگیری طب سنتی و مکمل تبدیل شود. همچنین تکرار بالای کلیدواژه‌های «بارداری» و «طب مکمل» در کنار یکدیگر، نشان‌دهندهٔ دغدغهٔ پژوهشگران در یافتن راهکارهای ایمن برای مدیریت شرایط بالینی این دوران است که نیاز به مطالعات بیشتر جهت تأیید شواهد بالینی دارد.

نتیجه‌گیری

ادغام و تلفیق طب سنتی و پزشکی نوین موجب شده است که پژوهشگران توجه قابل‌توجهی به کاربرد روش‌های طب سنتی در حوزه‌های مختلف، از جمله زنان و زایمان، نشان دهند و نتایج پژوهش‌های خود را در مجلات معتبر منتشر کنند. بخش عمده‌ای از مطالعات انجام‌شده شامل کارآزمایی‌های بالینی تصادفی‌شده، مرورهای نظام‌مند و متاآنالیزها بوده است.

مطالعهٔ علم‌سنجی حاضر توانست موضوعات نوظهور و توسعه‌یافته در زمینهٔ کاربرد طب سنتی در زنان و زایمان را شناسایی کند. همچنین با تعیین روند انتشار، استناد و همکاری علمی در سطح مجلات، کشورها و سازمان‌ها، یافته‌های این پژوهش می‌تواند به پژوهشگران در ترسیم مسیر مطالعات آینده کمک کند.

پیشنهادها برای پژوهش‌های آتی

براساس تحلیل خوشه‌های موضوعی، پیشنهاد می‌شود پژوهشگران در مطالعات آتی تمرکز بیشتری بر حوزه‌های کمتر بررسی‌شده نظیر مدیریت سندرم تخمدان پلی‌کیستیک (PCOS) و رویکردهای مکمل در درمان سرطان‌های زنان داشته باشند. همچنین انجام کارآزمایی‌های بالینی با کیفیت بالا برای ارزیابی ایمنی و اثربخشی روش‌های مکمل در دوران بارداری و شیردهی، جهت توسعهٔ دستورالعمل‌های بالینی مبتنی بر شواهد، ضرورتی انکارناپذیر است.

محدودیت‌ها

این مطالعه دارای محدودیت‌هایی بود. نخست آن‌که زبان مقالات بررسی‌شده به انگلیسی محدود بود و ممکن است مطالعات مرتبط به زبان‌های دیگر از قلم افتاده باشند و دوم آن‌که پایگاه موردبررسی تنها Web of Science بود و سایر پایگاه‌ها مانند PubMed در تحلیل لحاظ نشدند. درنهایت، تحلیل‌های انجام‌شده توسط نرم‌افزارهای مورداستفاده ممکن است دارای برخی سوگیری‌ها و محدودیت‌های ذاتی بوده باشد که در پژوهش‌های آینده باید مدنظر قرار گیرد.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش با تأیید کمیتهٔ اخلاق دانشگاه علوم پزشکی ایران انجام شده است. کد اخلاق پژوهش:

IR.IUMS.REC.1402.1044

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ‌گونه تعارض منافعی در این پژوهش وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش با حمایت مالی دانشگاه علوم پزشکی ایران انجام شده است.

تشکر و قدردانی

این مقاله حاصل اجرای یک طرح پژوهشی در دانشگاه علوم پزشکی ایران است. بدین‌وسیله از حمایت‌های آن دانشگاه قدردانی می‌شود.

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]

[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]

References

1. Burki T. WHO's new vision for traditional medicine. The Lancet. 2023 Sep 2;402(10404):763-4.
2. Jeitler M, Ortiz M, Brinkhaus B, Sigl M, Hoffmann R, Trubner M, *et al*. Use and acceptance of traditional, complementary and integrative medicine in Germany—an online representative cross-sectional study. Frontiers in Medicine. 2024 Mar 13;11:1372924.
3. World Health Organization. WHO traditional medicine strategy: 2014-2023. World Health Organization; 2013.
4. Gureje O, Nortje G, Makanjuola V, Oladeji BD, Seedat S, Jenkins R. The role of global traditional and complementary systems of medicine in the treatment of mental health disorders. The Lancet Psychiatry. 2015 Feb 1;2(2):168-77.
5. Lee EL, Richards N, Harrison J, Barnes J. Prevalence of use of traditional, complementary and alternative medicine by the general population: A systematic review of national studies published from 2010 to 2019. Drug Safety. 2022 Jul 5;45(7):713.
6. Savona-Ventura C, Mahmood T. The role of traditional complementary physical interventions in obstetrics–A scientific review commissioned by the European board and college of obstetrics and gynaecology (EBCOG). European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology. 2022 Dec 1;279:84-7.
7. Diorio C, Lam CG, Ladas EJ, Njuguna F, Afungchwi GM, Taromina K, *et al*. Global use of traditional and complementary medicine in childhood cancer: A systematic review. Journal of Global Oncology. 2017 Dec;3(6):791-800.
8. Lee EL, Harrison J, Barnes J. Mapping prevalence and patterns of use of, and expenditure on, traditional, complementary and alternative medicine in New Zealand: A scoping review of qualitative and quantitative studies. The New Zealand Medical Journal (Online). 2021 Sep 3;134(1541):57-74.
9. Paknejad MS, Motaharifard MS, Barimani S, Kabiri P, Karimi M. Traditional, complementary and alternative medicine in children constipation: A systematic review. DARU Journal of Pharmaceutical Sciences. 2019 Dec;27(2):811-26.
10. Hall HG, Griffiths DL, McKenna LG. The use of complementary and alternative medicine by pregnant women: A literature review. Midwifery. 2011 Dec 1;27(6):817-24.
11. Badanta B, Garcia MA, Jimenez AE, Lucchetti G, de Diego-Cordero R. The use of complementary and traditional medicine for the treatment of patients with COVID-19: A systematic review. Explore. 2023 Sep 1;19(5):646-62.
12. Li T, Zeng Y, Fan X, Yang J, Yang C, Xiong Q, *et al*. A bibliometric analysis of research articles on midwifery based on the Web of Science. Journal of Multidisciplinary Healthcare. 2023 Dec 31:677-92.
13. Binns C, Lee MK, Wren L. The broad spectrum and continuing needs of women's health. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2022 Jan 27;19(3):1446.
14. Ahmadi B, Babashahy S. Women health management: Policies, research, and services. Social Welfare Quarterly. 2013 Jan 10;12(47):29-59.
15. Maunder A, Arentz S, Armour M, Costello MF, Ee C. Health needs, treatment decisions and experience of traditional complementary and integrative medicine use by women with diminished ovarian reserve: A cross-sectional survey. Australian and New Zealand Journal of Obstetrics and Gynaecology. 2024 Aug;64(4):390-8.
16. Ge S, Xing Q, Zhang A, Wang Y. Effect of Traditional Chinese Medicine (TCM) on survival, quality of life, and immune function in patients with ovarian carcinoma: A protocol for systematic review and meta analysis. Medicine. 2021 Jan 15;100(2):e23904.
17. Shen W, Jin B, Pan Y, Han Y, You T, Zhang Z, *et al*. The effects of Traditional Chinese Medicine-associated complementary and alternative medicine on women with polycystic ovary syndrome. Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine. 2021;2021(1):6619597.
18. Hung HH, Lai JN, Chen WC, Chen YH, Chiu LT, Chen HY. Evaluation of the efficacy of Traditional Chinese Medicine for the reproductive and pregnancy outcomes in women with endometriosis: A nationwide population-based study. Taiwanese Journal of Obstetrics and Gynecology. 2021 Jul 1;60(4):685-9.
19. Wang D, Jiang Y, Feng J, Gao J, Yu J, Zhao J, *et al*. Evidence for the use of complementary and alternative medicine for pelvic inflammatory disease: A literature review. Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine. 2022;2022(1):1364297.
20. Palacios-Marqués AM, Carratala-Munuera C, Martínez-Escoriza JC, Gil-Guillen VF, Lopez-Pineda A, Quesada JA, *et al*. Worldwide scientific production in obstetrics: A bibliometric analysis. Irish Journal of Medical Science (1971-). 2019 Aug 1;188(3):913-9.
21. Ng JY. Insight into the characteristics of research published in traditional, complementary, alternative, and integrative medicine journals: A bibliometric analysis. BMC Complementary Medicine and Therapies. 2021 Jul 1;21(1):185.
22. Javaheri M, Vakilimofrad H, Amiri M, Khasseh AA. Mapping knowledge structure of obstetrics and gynecology

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]

[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]

studies: A co-word analysis. Scientometrics Research Journal. 2021 Sep 23;7(2, Autumn & Winter)):137-56.
23. Seo Y, Park HS, Kim H, Kim KW, Cho JH, Chung WS, *et al*. A bibliometric analysis of research on herbal medicine for obesity over the past 20 years. Medicine. 2022 Jun 10;101(23):e29240.
24. Musa HH, Musa TH, Oderinde O, Musa IH, Shonekan OO, Akintunde TY, *et al*. Traditional herbal medicine: Overview of research indexed in the scopus database. Advances in Traditional Medicine. 2022 Oct 28:1-11.
25. Hodhodinezhad N, Zahedi Anaraki R, Ashrafi Rizi H. The scientific production and scientific mapping of Iranian researchers in traditional medicine during 1990-2011 in Web of Science. Health Information Management. 2012 Sep 22;9(4):513-24.
26. Tabatabaei-Malazy O, Atlasi R, Hasani-Ranjbar S, Abdollahi M, Dastjerdi MV, Larijani B. Scientometric study of academic publications on herbal medicines in Endocrinology & Metabolism Research Institute (EMRI) of Tehran University of Medical Sciences. Journal of Diabetes & Metabolic Disorders. 2024 Dec;23(2):1783-91.
27. García-García P, López-Muñoz F, Callejo J, Martín-Águeda B, Álamo C. Evolution of Spanish scientific production in international obstetrics and gynecology journals during the period 1986–2002. European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology. 2005 Dec 1;123(2):150-6.
28. Cheshmyazdan M, Dehnavieh R, Bamir M, Poursheikhali A, Noori Hekmat S. The survey on the amount of scientific productions in the field of obstetrics and gynecology before and after the health reform plan, based on the Web of Science database: A sciento-metrics study. Tehran University Medical JournaL (TUMJ). 2019;77(8):498-504.
29. Kazerani M, Bagheri Ghahfarrokhi M, Shekofteh M. Study the scientific productions of the faculty members of traditional medicine at universities of medical science in Iran medical in the scopus citation database (2005-2015). Journal of Medicinal Plants. 2019 May 10;18(70):45-58.
30. Mohammadi M, Sheikhshoaei F, Banisafar M, Mozafari O. Scientometric analysis of scientific publications on persian medicine indexed in the web of science database. Webology. 2019 Jun 1;16(1):151-65.
31. Moeini R, Gorji N, Ghods R, Mozaffarpur SA. Quantitative and qualitative assessment of Persian medicine articles indexed in PubMed by the end of 2015. Journal of Babol University of Medical Sciences. 2017 Jan 10;19(1):21-6.
32. Huang L, Shi X, Zhang N, Gao Y, Bai Q, Liu L, *et al*. Bibliometric analysis of trends and issues in traditional medicine for stroke research: 2004–2018. BMC Complementary Medicine and Therapies. 2020 Feb 7;20(1):39.
33. Varnaseri AR, Hoseini Ahangari SA, Shabani A, Farshid R. Drawing a knowledge map of scientific productions of traditional medicine by Iranian scientists in web of science. Quran and Medicine. 2022;7(2):91-101.
34. Atlasi R, Ramezani A, Tabatabaei-Malazy O, Alatab S, Oveissi V, Larijani B. Scientometric assessment of scientific documents published in 2020 on herbal medicines used for COVID-19. Journal of Herbal Medicine. 2022 Sep 1;35:100588.
35. Wu L, Li Y, Yu P, Li H, Ma S, Liu S, *et al*. The application of acupuncture in obstetrics and gynecology: A bibliometric analysis based on Web of Science. Annals of Palliative Medicine. 2021 Mar;10(3):3194204-3204.
36. Wen N, Qiu B, Wang P, Li R. Research Progress on Acupuncture Therapy in Infertility: A Bibliometric Analysis from 2000 to 2021. Chinese Medicine. 2023;14(3):181-207.
37. Guven PG, Cayir Y, Borekci B. Effectiveness of acupuncture on pregnancy success rates for women undergoing in vitro fertilization: A randomized controlled trial. Taiwanese Journal of Obstetrics and Gynecology. 2020 Mar 1;59(2):282-6.

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]

[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]

Original Research

Scientometric analysis of scientific productions in the field of obstetrics and gynecology with a traditional and complementary medicine approach up to 2023

Maryam Taghavi Shirazi[a], Shiva Malgard[b], Maedeh Poormojdegani[b], Golsa Motamedi[b], Zahra Kalhori[b], Shadi Asadzandi[c]*

[a]School of Persian Medicine, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
[b]School of Health Management and Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
[c]Economics Research Center, Health Management Research Institute, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Abstract

Background and Purpose: Traditional and Complementary Medicine (TCM) has increasingly been represent important clinical fields in which TCM approaches such as herbal medicine, acupuncture, and integrative therapies have gained growing attention. The present study aimed to conduct a scientometric analysis of global scientific publications related to obstetrics and gynecology with a TCM approach.
Materials and Methods: This descriptive scientometric study retrieved all relevant publications indexed in the Web of Science database from inception to the end of 2022. A total of 718 documents were identified. After screening and refinement, data were analyzed using VOSviewer, Microsoft Excel, and EndNote. Indicators examined included annual publication trends, citation analysis, prolific authors, leading countries and organizations, core journals, co-authorship networks, collaboration coefficients, and keyword co-occurrence mapping.
Results: The findings revealed a fluctuating but overall increasing publication trend, particularly since 2014, when the highest number of documents (n=34) was recorded. The United States ranked first in both the number of publications (n=129) and total citations (n=3230) and demonstrated the strongest international collaboration network. Menopause: The Journal of the North American Menopause Society was the leading journal in productivity and citation impact. The University of Technology Sydney was identified as the most prolific organization. “Menopause” was the most frequently occurring keyword (63 occurrences) and had the highest total link strength. Scientific collaboration increased over time, reaching a collaboration coefficient of 0.7856 in 2022.
Conclusion: Research interest in applying TCM to obstetrics and gynecology has steadily expanded, with particular emphasis on menopause, fertility, and pregnancy. Strengthening interdisciplinary and international collaborations may enhance the quality, visibility, and impact of future research in this field.
integrated into healthcare systems worldwide, particularly in women’s health. Obstetrics and gynecology

Keywords: Complementary therapies; Cooperative behavior; Gynecology; Menopause; Obstetrics; Traditional Medicine
Corresponding Author: asadzandi.sh@iums.ac.ir

Please cite this article as:
Taghavi Shirazi M, Malgard Sh, Poormojdegani M, Motamedi G, Kalhori Z, Asadzandi Sh. Scientometric analysis of scientific productions in the field of obstetrics and gynecology with a traditional and complementary medicine approach up to 2023. Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine. 2026;17(1):17-30. doi: 10.22034/jiitm/17.1.17.

Copyright: ©Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-10-24]
[DOI: 10.22034/jiitm/17.1.17]